

Правові та соціально-економічні механізми державного управління безпекою працівників з інвалідністю в контексті міжнародної інтеграції

Legal and Socio-Economic Mechanisms of State Safety Management of Workers with Disabilities in the Context of International Integration

Карина Данова

Corresponding author: кандидат технічних наук, доцент, в.о. зав. кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності, e-mail: Karyna.Danova@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1994-703X>

Вікторія Малишева

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності, e-mail: Viktoriya.Malisheva@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5849-8206>

Ольга Нікітченко

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності, e-mail: Olha.Nikitchenko@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-0772-3603>

Ганна Соболева

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу, e-mail: Ganna.Soboleva@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2375-3665>

Марина Іващенко

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності, e-mail: Maryna.Ivashchenko@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9202-6448>

Karyna Danova

Corresponding author: Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Acting Head of the Occupational and Life Safety Department, e-mail: Karyna.Danova@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1994-703X>

Viktoriia Malysheva

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Occupational and Life Safety Department, e-mail: Viktoriya.Malisheva@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5849-8206>

Olha Nikitchenko

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Occupational and Life Safety Department, e-mail: Olha.Nikitchenko@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-0772-3603>

Hanna Sobolieva

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department, e-mail: Ganna.Soboleva@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2375-3665>

Maryna Ivashchenko

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Occupational and Life Safety Department, e-mail: Maryna.Ivashchenko@kname.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9202-6448>

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Харків, Україна

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine

Received: February 15, 2026 | Revised: February 27, 2026 | Accepted: February 28, 2026

УДК 331.45:364.266:351.82:614.8

DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2026.16.1.19>

Мета роботи. Наукове обґрунтування та розроблення інтегрованої моделі оцінювання ефективності правових і соціально-економічних механізмів державного управління охороною праці працівників з інвалідністю з урахуванням міжнародних підходів, вимог цивільної безпеки, готовності до надзвичайних ситуацій і організації домедичної допомоги.

Метод дослідження. Системний підхід, методи аналізу та узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз міжнародного досвіду, індикаторний підхід та метод інтегрального оцінювання ефективності державної політики.

Результати дослідження. Обґрунтовано необхідність інтеграції правових, соціально-економічних, інституційних і організаційних механізмів реагування в єдину систему державного управління. Запропоновано інтегровану модель оцінювання ефективності, що включає чотири функціональні блоки: правовий, соціально-економічний, інституційний та блок реагування і домедичної допомоги. Розроблено систему індикаторів, методику формування інтегрального показника та шкалу його інтерпретації, що забезпечує можливість кількісної оцінки ефективності державної політики, порівняльного аналізу регіонів і галузей та визначення пріоритетів фінансування заходів інклюзивної безпеки.

Purpose. Scientific substantiation and development of an integrated model for evaluating the effectiveness of legal and socio economic mechanisms of public administration of occupational safety for workers with disabilities, taking into account international approaches, civil safety requirements, emergency preparedness, and first aid organization.

Method. A systemic approach, methods of analysis and generalization of scientific sources, comparative analysis of international experience, an indicator based approach, and an integral method for assessing the effectiveness of public policy.

Findings. The necessity of integrating legal, socio economic, institutional, and organizational response mechanisms into a unified public administration system is substantiated. An integrated evaluation model is proposed, including four functional blocks: legal, socio economic, institutional, and emergency response and first aid. A system of indicators, a method for forming an integral index, and a scale for its interpretation have been developed. This approach ensures the possibility of quantitative assessment of public policy effectiveness, comparative analysis across regions and sectors, and identification of funding priorities for inclusive safety measures.

<p>Теоретична цінність дослідження. Розвиток теоретичних підходів до державного управління охороною праці шляхом обґрунтування концепції інтеграції інклюзивності, реагування на надзвичайні ситуації та домедичної допомоги в єдину систему оцінювання ефективності. Запропонована модель розширює наукові уявлення про системну оцінку результативності державної політики у сфері безпеки праці.</p>	<p>Theoretical implications. The study develops theoretical approaches to public administration of occupational safety by substantiating the concept of integrating inclusiveness, emergency response, and first aid into a unified system for evaluating effectiveness. The proposed model expands scientific understanding of the systemic assessment of public policy performance in the field of occupational safety.</p>
<p>Практична цінність дослідження. Запропонований підхід може бути використаний для стратегічного моніторингу ефективності державного управління, удосконалення нормативно-правової бази, підвищення інституційної спроможності органів державного нагляду, обґрунтування інвестицій у заходи безпеки та формування інклюзивного трудового середовища.</p>	<p>Practical implications. The proposed approach can be used for strategic monitoring of public administration effectiveness, improvement of the regulatory framework, strengthening institutional capacity of supervisory authorities, justification of investments in safety measures, and development of inclusive working environments.</p>
<p>Цінність дослідження. Створено комплексну модель оцінювання ефективності державної політики, яка вперше системно поєднує правові, соціально-економічні, інституційні та операційні механізми реагування та розглядає домедичну допомогу як структурний компонент державного управління.</p>	<p>Originality. A comprehensive model for evaluating the effectiveness of public policy has been developed, which systematically combines legal, socio economic, institutional, and operational response mechanisms and considers first aid as a structural component of public administration.</p>
<p>Обмеження дослідження. Обмеження пов'язані з концептуальним характером моделі, необхідністю її апробації на емпіричних даних різних регіонів і галузей, а також уточнення вагових коефіцієнтів індикаторів у процесі практичного застосування.</p>	<p>Research limitations. The limitations are related to the conceptual nature of the model, the need for its testing using empirical data from different regions and sectors, and the refinement of indicator weights during practical implementation.</p>
<p>Тип статті. Емпірична.</p>	<p>Article type. Empirical.</p>
<p>Ключові слова: державне управління, охорона праці, професійні ризики, домедична допомога, інклюзивна безпека, інтегральний показник.</p>	<p>Key words: Public Administration, Occupational Safety, Occupational Risks, First Aid, Inclusive Safety, Integral Indicator.</p>

Вступ

Сучасні трансформаційні процеси у сфері зайнятості, пов'язані з глобалізацією, демографічними змінами та цифровізацією економіки, зумовлюють зростання уваги до інклюзивності трудового середовища та забезпечення рівних можливостей для всіх категорій працівників. У цьому контексті особливого значення набуває створення умов праці, що враховують різноманітність функціональних можливостей працівників і сприяють їх повноцінній професійній інтеграції. Безпека праці осіб з інвалідністю розглядається не лише як елемент соціальної політики, але і як складова економічної стійкості та конкурентоспроможності держави.

Паралельно з цим зростає роль державного управління у формуванні комплексних систем безпеки, здатних реагувати на динамічні ризики виробничого середовища, кризові ситуації та надзвичайні події. Особливої актуальності ці питання набувають у країнах, що перебувають у процесі інституційних реформ і інтеграції до міжнародного безпекового простору. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних управлінських механізмів, які поєднують нормативне регулювання, соціально-економічні стимули, міжвідомчу координацію та сучасні підходи до управління ризиками.

Водночас практика свідчить, що підвищення рівня безпеки праці потребує переходу від формального дотримання вимог до оцінювання реальної результативності державної політики. Це актуалізує розроблення методичних підходів, які дозволяють інтегрувати інклюзивність, готовність до надзвичайних ситуацій та ефективність управління у єдину аналітичну систему. У зв'язку з цим науковий інтерес становить формування нових концептуальних моделей оцінювання, здатних забезпечити обґрунтованість управлінських рішень і стратегічне планування розвитку безпечного та інклюзивного трудового середовища.

Огляд літератури

Вітчизняні та зарубіжні дослідження у сфері державного управління охороною праці свідчать, що ефективність функціонування систем безпеки праці значною мірою залежить від інтеграції нормативно-правових механізмів із сучасними управлінськими інструментами ризик-менеджменту. У доповіді Міжнародної організації праці Safety and Health at the Heart of the Future of Work [1] підкреслюється, що державна політика у сфері охорони праці має базуватися

на превентивному підході, системному управлінні професійними ризиками та посиленні інституційної спроможності органів нагляду.

Подальший розвиток концепції системного управління безпекою праці пов'язаний із впровадженням ризик-орієнтованих стандартів, зокрема ISO 45001, який закріплює вимоги до управління небезпеками, готовності до надзвичайних ситуацій та безперервного вдосконалення системи [2]. Дослідження [3] доводять, що впровадження формалізованих систем управління охороною праці позитивно впливає на зниження рівня виробничого травматизму, однак їх ефективність залежить від реального рівня імплементації процедур і культури безпеки.

Соціально-економічний аспект охорони праці розкрито у роботах [4], де обґрунтовано економічну доцільність інвестування в системи безпеки через аналіз витрат і вигод. Автори доводять, що профілактичні заходи та своєчасне реагування на виробничі інциденти дозволяють суттєво зменшити прямі та непрямі втрати підприємств. У цьому контексті особливого значення набуває інтеграція механізмів реагування на надзвичайні ситуації у структуру системи управління охороною праці.

Питання забезпечення прав осіб з інвалідністю у трудовій сфері розглядаються у міжнародних дослідженнях, що ґрунтуються на положеннях Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю [5]. Дослідники у роботі [6] підкреслюють, що створення інклюзивного робочого середовища потребує не лише нормативного закріплення гарантій, а й адаптації процедур безпеки та реагування відповідно до індивідуальних потреб працівників. Таким чином, безпечні умови праці для осіб з інвалідністю мають включати доступність евакуаційних маршрутів, адаптовані алгоритми реагування та підготовку персоналу до надання допомоги.

Окремий напрям сучасних досліджень присвячений організації першої домедичної допомоги на робочих місцях як складової системи реагування на надзвичайні ситуації, оскільки обов'язкове навчання працівників навичкам першої допомоги є ефективним елементом системи управління охороною праці та сприяє зменшенню тяжкості наслідків виробничих травм. Результати дослідження [7] підтверджують, що надання першої допомоги безпосередньо на місці події впливає на подальші показники медичного обслуговування та тривалість непрацездатності постраждалих.

У контексті цивільної безпеки та управління надзвичайними ситуаціями важливими є дослідження, що розглядають інтеграцію механізмів реагування у загальнодержавну систему безпеки. У [8] наголошується на необхідності поєднання політики цивільного захисту з галузевими системами безпеки праці, що особливо актуально в умовах кризових і воєнних ризиків.

Разом із тим аналіз наукових публікацій свідчить, що, незважаючи на наявність значної кількості досліджень у сфері управління охороною праці, інклюзивної політики та реагування на надзвичайні ситуації, питання комплексного поєднання правових, соціально-економічних механізмів державного управління з організацією домедичної допомоги працівникам з інвалідністю залишаються недостатньо систематизованими. Недостатньо розробленим є також методологічний підхід до оцінювання ефективності таких механізмів у межах єдиної системи державного управління, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є наукове обґрунтування та розроблення інтегрованої моделі оцінювання ефективності правових та соціально-економічних механізмів державного управління охороною праці працівників з інвалідністю в умовах міжнародної інтеграції, з урахуванням вимог цивільної безпеки та механізмів реагування на надзвичайні ситуації, включаючи організацію надання першої домедичної допомоги.

Постановка проблеми

У сучасних умовах забезпечення сталого розвитку суспільства та ефективного функціонування ринку праці питання охорони праці працівників з інвалідністю набувають особливої

значущості. Безпечні та доступні умови праці є не лише соціальним обов'язком держави та роботодавців, а й важливим елементом реалізації принципів цивільної безпеки, інтегрованих у міжнародні стандарти управління охороною праці. Охорона праці як система заходів спрямована на збереження життя та здоров'я працівників у процесі трудової діяльності, включаючи правові, соціально-економічні та організаційні інструменти управління ризиками на робочих місцях.

Сучасні міжнародні підходи до управління безпекою праці орієнтовані створення комплексних систем менеджменту, таких як ISO 45001:2018, які включають механізми виявлення небезпек, оцінки ризиків і постійного вдосконалення умов праці. Одним із ключових елементів таких систем є забезпечення готовності до реагування на надзвичайні ситуації, зокрема організація надання першої домедичної допомоги постраждалим у разі виробничих інцидентів.

Належна організація домедичної допомоги на підприємстві має подвійне значення: з одного боку, вона сприяє зниженню тяжкості наслідків травм та запобіганню ускладненням, а з іншого – істотно впливає на соціально-економічні показники діяльності підприємства, зменшуючи витрати на лікування, компенсаційні виплати та втрати робочого часу. Разом із тим, у національній практиці питання підготовки працівників до надання першої домедичної допомоги, адаптації алгоритмів реагування до потреб осіб з інвалідністю та інтеграції відповідних критеріїв до системи внутрішнього аудиту охорони праці залишаються недостатньо врегульованими [7].

Міжнародні стандарти, будучи універсальними за своєю природою, не завжди повною мірою враховують специфіку різних груп працівників, включаючи осіб з інвалідністю. У той же час дослідження показують, що при моделюванні системи управління охороною праці з урахуванням потреб працівників з інвалідністю виникає низка практичних проблем, пов'язаних із відсутністю спеціалізованої інформації про стан здоров'я працівників, обмеженими гігієнічними стандартами та необхідністю додаткових інвестицій у адаптацію робочих місць [9].

Практична реалізація охорони праці осіб з інвалідністю пов'язана з низкою правових та управлінських проблем. Національне трудове законодавство надає людям з обмеженими можливостями цілий комплекс прав, гарантій та зобов'язань з боку роботодавців, включаючи створення робочих місць та адаптацію умов праці відповідно до медичних висновків та індивідуальних програм реабілітації. Однак ефективність застосування цих норм залишається низькою, що підтверджується аналізом правозастосовної практики та експертними оцінками [10].

Крім того, міжнародні посібники з управління інвалідністю у трудовій сфері, такі як [11], вказують на необхідність розробки стратегії управління інвалідністю на робочих місцях та побудови механізмів запобігання дискримінації та створення інклюзивного робочого середовища. У цьому контексті забезпечення доступності процедур евакуації та надання домедичної допомоги працівникам з інвалідністю виступає складовою інклюзивної моделі управління професійними ризиками.

Однак, існує розрив між нормами міжнародних стандартів та їхньою практичною реалізацією на рівні національних систем охорони праці. Це пов'язано з недостатньою інтеграцією правових норм, соціально-економічних заходів стимулювання роботодавців та ефективних механізмів державного управління, що перешкоджає системному забезпеченню безпеки праці працівників з інвалідністю, зокрема у частині організації своєчасного реагування та надання першої допомоги.

Таким чином, виникає необхідність аналізу та вдосконалення правових та соціально-економічних механізмів державного управління охороною праці з урахуванням міжнародного досвіду та стандартів, а також механізмів реагування на виробничі ризики та надання першої домедичної допомоги.

Методологія дослідження

Методологічною основою дослідження є системний та міждисциплінарний підхід, який дозволяє розглядати державне управління охороною праці працівників з інвалідністю як комплексну інтегровану систему, що поєднує правові, соціально-економічні, інституційні та організаційні механізми. У дослідженні застосовано методи аналізу та узагальнення наукових джерел, нормативно-правових актів і міжнародних стандартів у сфері безпеки праці, а також порівняльний аналіз міжнародного досвіду щодо формування інклюзивного трудового середовища, управління професійними ризиками та забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій.

Для розроблення моделі оцінювання ефективності державного управління використано індикаторний підхід та метод інтегрального оцінювання. Формування системи показників здійснювалося за критеріями репрезентативності, доступності даних, можливості кількісного вимірювання та порівняльного аналізу. Індикатори були згруповані у чотири функціональні блоки: правовий, соціально-економічний, інституційний та блок реагування і домедичної допомоги. Інтегральний показник визначено шляхом нормування індикаторів, встановлення вагових коефіцієнтів і агрегування результатів у єдину аналітичну систему. Методика має універсальний характер і може бути застосована для оцінювання ефективності державної політики на національному, регіональному або галузевому рівнях, що забезпечує відтворюваність та практичну придатність отриманих результатів.

Результати

Державне управління охороною праці працівників з інвалідністю в умовах міжнародної інтеграції та зростання ризиків цивільної безпеки доцільно розглядати як інтегровану систему, що поєднує правові, соціально-економічні, інституційні та операційні механізми реагування.

На відміну від традиційного регуляторного підходу, запропонована модель орієнтована на оцінювання реальної результативності державної політики, включаючи готовність до надзвичайних ситуацій та організацію надання першої домедичної допомоги. Схема включає чотири функціональні блоки: правовий блок (P), соціально-економічний блок (SE), інституційно-координаційний блок (IC) та блок реагування та домедичної допомоги (ER – Emergency & Response). У центрі моделі – інтегрований показник ефективності державного управління (G_{eff}), що формується під впливом усіх чотирьох блоків. Кожен блок взаємодіє з іншими, формуючи системний вплив.

З метою практичної реалізації запропонованої концептуальної моделі та забезпечення можливості кількісного оцінювання ефективності державного управління розроблено систему відповідних індикаторів, представлених у табл. 1. Вона дозволяє відобразити ключові характеристики кожного функціонального блоку та створює основу для подальшого розрахунку інтегрального показника.

Таблиця 1: Система індикаторів оцінювання ефективності державного управління

Блок	Група показників	Приклади індикаторів
P	Нормативна гармонізація	Рівень імплементації міжнародних стандартів; наявність нормативів щодо інклюзивної безпеки; регулювання навчання з домедичної допомоги.
SE	Соціально-економічні результати	Рівень травматизму; економічні втрати; частка фінансування адаптації робочих місць; витрати на навчання.
IC	Інституційна спроможність	Частота перевірок; наявність міжвідомчої координації; цифровізація моніторингу.
ER	Готовність до реагування	Частка навчених працівників; наявність адаптованих планів евакуації; забезпеченість аптечками; регулярність тренувань.

Джерело: Складено автором.

Інтегрований показник ефективності державного управління пропонується визначати через агреговану функцію, яка дозволяє явно задати внесок кожного блоку (правового, соціально-економічного, інституційного та реагування) у загальний результат і спрощує інтерпретацію на основі методики [12]:

$$G_{eff} = \sum_{j=1}^4 w_j B_j \quad (1)$$

- де $B_1 = P$ – правовий блок;
 $B_2 = SE$ – соціально-економічний блок;
 $B_3 = IC$ – інституційний блок;
 $B_4 = ER$ – блок реагування;
 w_j – вагові коефіцієнти, $\sum w_j = 1$.

Кожен блок визначається через середньозважене нормованих індикаторів:

$$B_j = \frac{1}{n_j} \sum_{i=1}^{n_j} z_{ij} \quad (2)$$

- де z_{ij} – нормоване значення i -го показника j -го блоку;
 n_j – кількість індикаторів блоку.

Для стимулюючих показників:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij}}{x_{\max}} \quad (3)$$

Для показників, що характеризують ризик або втрати:

$$z_{ij} = 1 - \frac{x_{ij}}{x_{\max}} \quad (4)$$

Це дозволяє привести всі індикатори до інтервалу [0;1].

Особлива увага приділяється блоку ER, оскільки саме він забезпечує реальне зниження тяжкості наслідків виробничих ризиків. Показник ER характеризується як зважена сума ключових компонентів preparedness/readiness-індексів у дослідженнях з надзвичайних ситуацій і громадського здоров'я [13, 14] та визначається за формулою:

$$ER = \alpha_1 T + \alpha_2 A + \alpha_3 M + \alpha_4 D \quad (5)$$

- де T – рівень навчання персоналу з домедичної допомоги;
 A – адаптованість процедур до потреб осіб з інвалідністю;
 M – матеріально-технічна забезпеченість;
 D – частота проведення тренувань;
 α_i – вагові коефіцієнти.

Значення G_{eff} пропонується інтерпретувати за шкалою, представленою у табл. 2.

Таблиця 2: Інтерпретація інтегрального показника

Значення	Рівень ефективності
0,80 – 1,00	Високий
0,60 – 0,79	Достатній
0,40 – 0,59	Помірний
< 0,40	Низький

Джерело: Складено автором.

Запропонований підхід забезпечує кількісну оцінку державної політики, дає можливість інтегрувати інклюзивність до механізмів реагування, поєднує цивільну безпеку та охорону праці, дозволяє здійснювати порівняльний аналіз регіонів або періодів та обґрунтовує економічну доцільність інвестицій у домедичну допомогу.

На відміну від традиційних моделей, запропонована система розглядає домедичну допомогу як окремий структурний компонент державного управління, за рахунок чого інтегрує показники інклюзивності до оцінки готовності. Таким чином забезпечується можливість багатofакторного аналізу ефективності, що формує основу для більш ефективного моніторингу у сфері цивільної безпеки.

Обговорення

Отримані результати свідчать, що ефективність державного управління охороною праці працівників з інвалідністю доцільно розглядати у межах інтегрованого підходу, який поєднує правові, соціально-економічні, інституційні та організаційні механізми реагування. Запропонована модель оцінювання дозволяє перейти від аналізу формального нормативного регулювання до комплексної оцінки результативності державної політики на основі системи індикаторів та інтегрального показника ефективності.

Порівняння отриманих результатів із міжнародними підходами у сфері управління охороною праці свідчить про відповідність запропонованої концепції сучасним тенденціям розвитку систем управління безпекою праці, що передбачають поєднання превентивного управління ризиками з механізмами реагування на надзвичайні ситуації. Водночас аналіз показує, що у практиці державного управління ці елементи часто реалізуються фрагментарно, що знижує ефективність забезпечення інклюзивної безпеки трудового середовища.

Особливістю запропонованого підходу є включення домедичної допомоги як структурного компонента оцінювання ефективності державної політики. Це дозволяє врахувати рівень підготовки персоналу, матеріально-технічне забезпечення та адаптацію процедур реагування до потреб працівників з інвалідністю як фактори зниження тяжкості наслідків виробничих інцидентів.

Водночас запропонована модель має концептуальний характер і потребує подальшої емпіричної апробації на основі статистичних даних різних регіонів і галузей економіки, що створює перспективи для подальших досліджень у сфері оцінювання ефективності державної політики у сфері інклюзивної безпеки праці.

Висновки

У статті встановлено, що ефективність державного управління охороною праці працівників з інвалідністю в умовах міжнародної інтеграції залежить не лише від нормативної гармонізації, а й від інтеграції соціально-економічних стимулів, інституційної координації та механізмів реагування на надзвичайні ситуації.

Обґрунтовано доцільність розгляду домедичної допомоги як структурного компонента державної політики у сфері охорони праці, що забезпечує зниження тяжкості наслідків виробничих ризиків та має суттєвий соціально-економічний ефект.

Запропоновано інтегровану модель оцінювання ефективності державного управління, яка базується на системі чотирьох функціональних блоків (правового, соціально-економічного, інституційного та реагування) та дозволяє формалізувати результати державної політики через інтегральний показник.

Застосування індикаторного підходу та методики такого оцінювання створює можливість кількісного порівняння регіонів або періодів реалізації державної політики, виявлення слабких ланок у системі управління, обґрунтування пріоритетів фінансування заходів інклюзивної безпеки та інтеграції механізмів цивільного захисту до системи охорони праці.

Практична цінність запропонованого підходу полягає у можливості використання моделі для стратегічного моніторингу, удосконалення нормативно-правової бази, підвищення інституційної спроможності органів державного нагляду та формування інклюзивної системи реагування на виробничі ризики.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на апробацію моделі на емпіричних даних регіонального рівня та розроблення цифрових інструментів моніторингу показників ефективності державного управління у сфері охорони праці.

Фінансування

Це дослідження не отримало конкретної фінансової підтримки.

Конкуруючі інтереси

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів.

Список використаних джерел:

1. International Labour Organization. Safety and Health at the Heart of the Future of Work. Geneva: ILO, 2019.
2. ISO 45001:2018 Occupational health and safety management systems – Requirements with guidance for use. Geneva, 2018.
3. Robson L., Clarke J., Cullen K. (2007). The effectiveness of occupational health and safety management system interventions: A systematic review. Safety Science. 45. 329-353. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2006.07.003>.
4. Tompa E., Dolinschi R., de Oliveira C. (2006). Practice and potential of economic evaluation of workplace-based interventions for occupational health and safety. Journal of occupational rehabilitation. 16. 375-400. <https://doi.org/10.1007/s10926-006-9035-2>.
5. United Nations. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. 2006.
6. Schur L., Kruse D., Blanck P. (2006). People with Disabilities: Side-lined or Mainstreamed. 1-288. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511843693>.
7. Kim J., Kim H., Park E.-C. Effect of On-Site First Aid for Industrial Injuries. Occupational Health Journal, 2023. <https://doi.org/10.1186/s12995-023-00380-8>.
8. Alexander D. Principles of Emergency Planning and Management. Oxford University Press, 2002.
9. Данова К.В., Малишева В.В., Колибельнікова Л.С. Деякі аспекти побудови системи управління охороною праці на підприємстві із урахуванням потреб осіб із інвалідністю // Комунальне господарство міст. Випуск 6 (152), 2019. – С. 209-213.
10. Aichner T., Cologna A., Cvilak L. (2024). Exploring the Challenges and Opportunities of Employing Persons with Disabilities. F1000Research. 13. 1460. <https://doi.org/10.12688/f1000research.141322.1>.
11. Managing disability in the workplace : ILO code of practice. Geneva, International Labour Office, 2002. 55 p. ISBN 92-2-111639-5.
12. Nardo M., Saisana M., Saltelli A., et al. Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide. OECD, 2008.
13. Lee K.M., Felt-Lisk S., Veri C., Measuring Preparedness for Public Health and Health Care Emergencies: The Current State of Preparedness Metrics in the United States and Considerations for the Future. Washington (DC): Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation (ASPE); 2024 Aug 30. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK611051/>.
14. Sutrisno A/, Wuisang C., Yusupa A. (2023) Disaster readiness assessment model using integrated statistical variance and proximity value index. International Journal of Emergency Services, Vol. 12 No. 2 pp. 197–212, <https://doi.org/10.1108/IJES-09-2022-0050>.

References

1. International Labour Organization. Safety and Health at the Heart of the Future of Work. Geneva: ILO, 2019.
2. ISO 45001:2018 Occupational health and safety management systems – Requirements with guidance for use. Geneva, 2018.
3. Robson L., Clarke J., Cullen K. (2007). The effectiveness of occupational health and safety management system interventions: A systematic review. *Safety Science*. 45. 329-353. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2006.07.003>.
4. Tompa E., Dolinschi R., de Oliveira C. (2006). Practice and potential of economic evaluation of workplace-based interventions for occupational health and safety. *Journal of occupational rehabilitation*. 16. 375-400. <https://doi.org/10.1007/s10926-006-9035-2>.
5. United Nations. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. 2006.
6. Schur L., Kruse D., Blanck P. (2006). People with Disabilities: Side-lined or Mainstreamed. 1-288. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511843693>.
7. Kim J., Kim H., Park E.-C. Effect of On-Site First Aid for Industrial Injuries. *Occupational Health Journal*, 2023. <https://doi.org/10.1186/s12995-023-00380-8>.
8. Alexander D. Principles of Emergency Planning and Management. Oxford University Press, 2002.
9. Danova K.V., Malysheva V.V., Kolybelnikova L.S. Deiaki aspekty pobudovy systemy upravlinnia okhoronoiu pratsi na pidpriemstvi iz urakhuvanniam potreb osib iz invalidnistiu // *Komunalne hospodarstvo mist*. Vypusk 6 (152), 2019. – S. 209-213.
10. Aichner T., Cologna A., Cvilak L. (2024). Exploring the Challenges and Opportunities of Employing Persons with Disabilities. *F1000Research*. 13. 1460. <https://doi.org/10.12688/f1000research.141322.1>.
11. Managing disability in the workplace : ILO code of practice. Geneva, International Labour Office, 2002. 55 p. ISBN 92-2-111639-5.
12. Nardo M., Saisana M., Saltelli A., et al. Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide. OECD, 2008.
13. Lee K.M., Felt-Lisk S., Veri C., Measuring Preparedness for Public Health and Health Care Emergencies: The Current State of Preparedness Metrics in the United States and Considerations for the Future. Washington (DC): Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation (ASPE); 2024 Aug 30. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK611051/>.
14. Sutrisno A/, Wuisang C., Yusupa A. (2023) Disaster readiness assessment model using integrated statistical variance and proximity value index. *International Journal of Emergency Services*, Vol. 12 No. 2 pp. 197–212, <https://doi.org/10.1108/IJES-09-2022-0050>.

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.